

Alaprajz

Tizenöt év, egy kéz

Lendületben

A kör négyszögesítése üvegtetővel

Fény-szövés

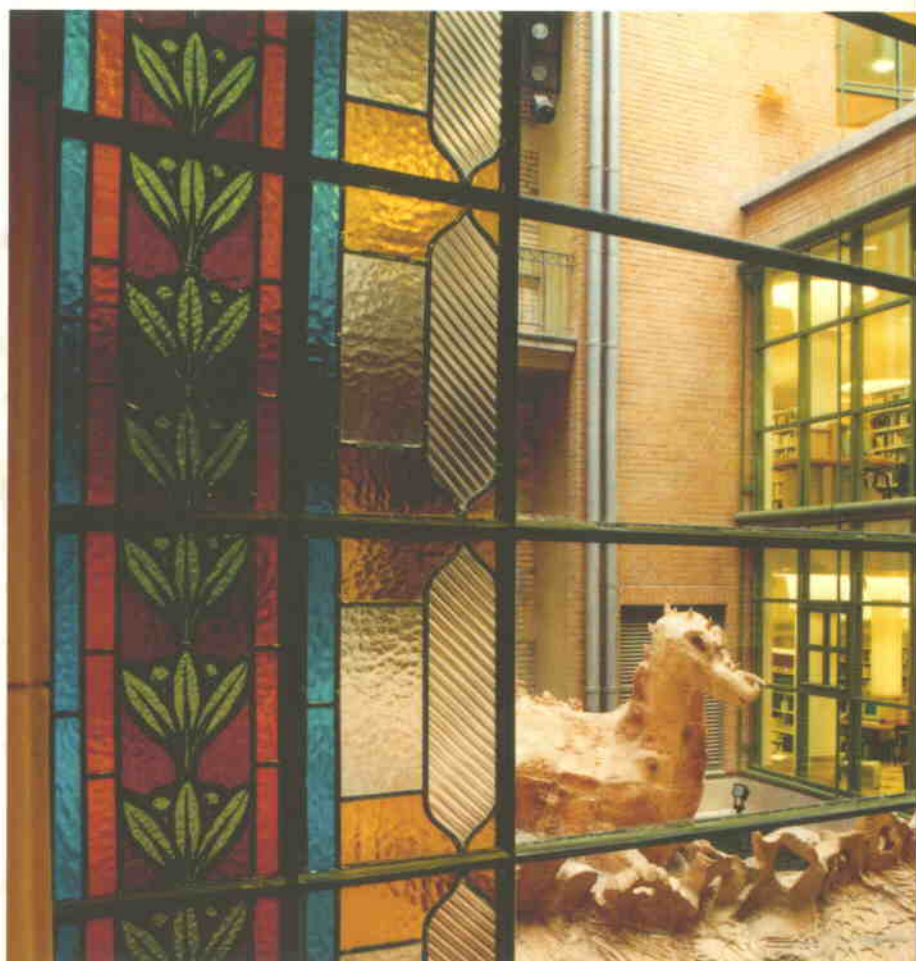
Téma: ablakok

Üvegépítészet világszínvonalon

**Regények és sárkányok
a kastélyban**

Hegyiciki

**MUTATVÁNPÉLDÁNY
- INGYENES -**

1

**8. évfolyam
2001. január-február
Ára: 616 Ft
HU ISSN 1417-6939**

Viszonyulás

A Grác belvárosától délre húzódó Jakomini városrész a 19. sz. végétől kezdett lakó- és intézményi területként sűrűn beépülni. Az igen heterogén építészeti környezet eklekticizmusa az építészeti beavatkozásoktól kimértiséget kíván. Az Ortwein tér 1. alatti ház 1926–30 között épült Adolf Ritter von Innfeld tervei alapján. A korszakhoz képest konzervatív, historikus elemekkel formált tömb a két világháború között, majd az azt követő évtizedben is több hozzáépítéssel bővült. A „toldások” az építészeti környezet torzulásaivá váltak – a gyakori, eltérő igényű adaptációk térmérséki rendezetlenséget eredményeztek. Az épületkomplexum három intézményt is befogadott: az Ortwein téri Színházat (TAO), a Steiermarki Pedagógiai Intézetet és a Gráci Divatiskolát. Az épület állapota és az új téregények átfogó átalakítást kívántak. A felújítás az előzmények figyelembevételével csakis letisztult koncepció alapján valósulhatott meg: a későbbi hozzáépítéseket elbontották, és átgondoltan, a szükséges funkcionális igények kielégítésére értelmesen reagálva csupán egyetlen helyen történt visszafogott bővítés. Az új használati egységeket (lift, kávézó, központi ruhatár) lehetőség szerint az eredeti alaprajzi sémába illesztve oldották meg, s az épület a belső udvar déli részén gazdagodott az új elemmel. Az udvart U alaprajzzal körülölelő épületegyüttes déli szárnyának bővítése az önálló intézményként működő Divatiskola funkcionális igényeit szolgálja.

Fény-szövés

Grác, Divatiskola

2

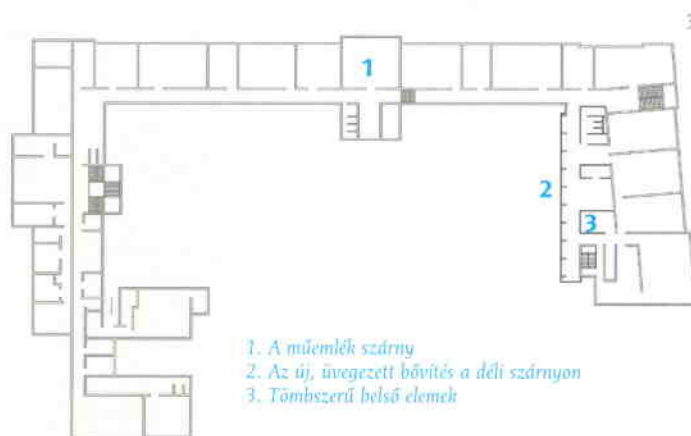
A műhelyek, tanári szobák és víz-esblokkok elhelyezését az eredeti tantermi struktúra megtartásával, az udvar irányába történő bővítéssel oldották meg. Az eredeti formáját visszanyert környezetben a traktusmélységet növelő új tér- és falrendszer magas építészeti minősége Adolph-Herbert Kelz szándékoltan visszafogott, letisztult elemekkel dolgozó formálásmódjának eredménye.

Fény-szövet

A Divatiskola bővítésének szerkesztése a szövet fogalmi rendszerének kifejtése. A materiális,

anyagszerű téri elválasztásoknak és síkbeli lehatárolásoknak immateriális, fény általi feloldása a szigorú strukturális rend átlényegítése.

A meglévő szálak továbbszövése mindig a térbeli rendhez való alkalmazkodás lehetőségét hordozza; ekként az eredeti épületelemek átszövése a továbbfejlesztést biztosítja. Ezáltal válik az alaprajzi traktusrend is bővíthetővé. Az új épületrész beépül, az eredeti rendszerhez szervesen illeszkedve kifejti azt. A kapcsolódás így valójában nem érzékelhető, a helyes alkalmazkodás biztosítja a folytonosságot.

4

1. Az anyaghasználatában és formarendszerében elhatárolódó üvegekubus a tükröződés által kommunikál környezetével

2. Alaprajz

3. A homlokzat réteges felépítését az ablakok minimális síkbeli visszahúzása is kiemeli

4. Az üvegfelület mögötti mellvédsávokat sajátosan szőtt textil borítja

5. A műemlék épület belső udvarában elhelyezett bővítés határozott, szigorúan szerkesztett forma

5

1. A folyosótérben elhelyezett, kiegészítő funkciókat tartalmazó kisebb tömegek elegáns nyílásrendszere
2. A térben társalgó- és közlekedőzónákat jelölnek ki a beüsztatott tömegelemek
3. Ülőfelületek a minimalizmus formatisztaságával

Építész: Adolph-Herbert Kelz

Munkatársak:

A. Kaunat, H. Pircher,
D. Vukovits, Ch. Wery,
A. Feistritz, T. Kletmann,
M. Österbauer, D. Wissounig

Fotó: Vukoszávlyev Zorán

Az „anyag” szerkesztésrend értelmezését segíti a fény átgondolt használata, megjelenésének tudatos komponálása. A természetes fény átjárja a tömegek és síkok közötti tereket – erősségtől, a kontrasztosságtól függően változatos térbeliséget adva azoknak. Anyagtalansága feloldja a szövetszerű rendszer szigorúságát a terek fény-árnyék hatásai által.

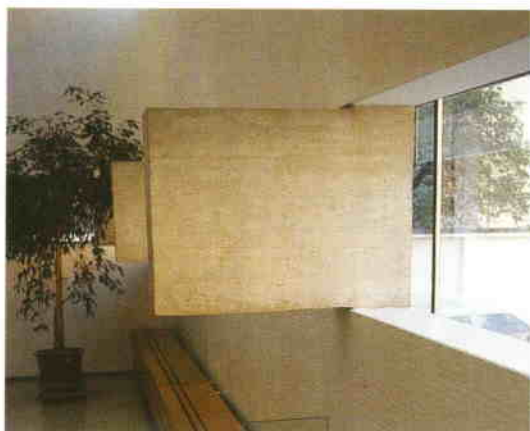
Rétegeesség

A szövetszerű rendszert a tervező több szerkesztésben is alkalmazza.

A déli szárny traktusmélységének növelését udvar felőli folyosóterrel oldja meg. Ezáltal a korábbi teljes épületszélességnek megfelelő termek jönnek létre, a kiegészítő funkciók az új térben kapnak helyet. Az additív kapcsolat a térrendszer sajátos megfogalmazásában az eredeti épülettel szerves kapcsolatot teremt. A folyosó itt nem egyszerűen csak egy új traktus. A meglévő épületrész tömbszerűsége az új folyosótérben önállóan elhelyezett tömegekkel oldódik fel. A közlekedőzónába beüsztatott elemek minőségileg osztályozzák a szabad teret: társalgó- és pihenőzónákat határolnak le, és egyben gyors átközeledésre szolgáló részeket jelölnek ki. A régi és új rész közötti éles határ ezáltal eltűnik.

E belső térben a tömegelemek a fény által további térbeliséget kapnak. Az épületszárny északi oldalán elhelyezett bővítmeny nem tudja a közvetlen fény hatását kihasználni, így a reflexió lehetőségeit kell erősíteni a felülvilágítókkal. A födémekre merőleges, térbe állított lamellák tartószerkezeti szerepükön túl a fény vetítőfelületeiként is funkcionálnak. A direkt megvilágítás fény-árnyék kontrasztossága a belső homlokzat szövetszerűsége-

1

gét hangsúlyozza – áttűnő, állandóan változó réteget alkotva azon. Az indirekt fények pedig staffázsszerűen emelik ki a térbeli tömegek finom síktöréseit, anyagváltásait.

Az új folyosóteret transzparens lehatárolás közvetíti a külső térbe. A parapetek – mellvédek megtörik a közvetlen kapcsolatot az udvarral, az ablaksávok megfelelő magasságban azonban folyamatos szabad kitekintést biztosítanak. A homlokzat és födémek pengeszerű összeköttetései a sajátos szerkezeti rend szövetszerű, egymásba csúszó átmenetét mutatják.

A műemléki környezetben a bővítés egyszerű, szigorúan szerkesztett tömbként jelenik meg. Az üveg-kubus jelentőségszerűen elhatárolódik, azonban tükröződő felületei által kommunikál az eredeti homlokzatokkal. Nem szándéka a hasonulás, még osztásrendje is eltérő. A rétegesen szerkesztett homlokzat változó szélességű, vízszintes üveg és beton konstrukcióból jön létre. A nem áttetsző felületeknél az üveg mögött a beton mellvédet fonott gyékényszövet takarja. Az alkalmazott anyag épületfunkcióra való utalása nyersen direkt, de alkalmazásának szellemessége felelteti e magyarázkodást. A szövetanyag áttűnése a homlokzaton finoman vibráló hatást kelt.

Kelz bővítése a terek és térhomlokzatok érzékenyen additív alkalmazásával minőségében értékes elemmel egészítette ki az épületkomplexumot. A szövés rendjét kiteljesítő építészeti formálásrendszere a tér- és tömegszerkesztésben a gyékényfonat tényleges használatától eljut az anyagtalan fény térformáló szerepéig.

Vukoszávljev Zorán

1. Az ablaksávoknál a homlokzatra merőleges helyzetű, lapszerű vasbeton tartók közvetítik a terheket
2. A külső homlokzatszerkezetet és zárófödémét összekötő pengeszerű gerendák a felülvilágító fényvető felületeiként is szolgálnak, és egyben az alsó síkba süllyesztve a lámpatestek elhelyezését is megoldják
3. Oszlopok, gerendák, födém- és falsíkok érzékeny kompozíciója az átriumos szintösszenyitásnál

2

